

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК

Л.В. Баль-Прилипко

«15» _____ 2020 р.

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТРЕТІЙ ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ РІВЕНЬ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасні методи досліджень у харчових технологіях»

ПОГОДЖЕНО

Голова НТР технологій та якості
продукції тваринництва _____ (І.П. Чумаченко)

Гарант _____ (Л.В. Баль-Прилипко)

Розробник: кафедра технологій м'ясних, рибних
та морепродуктів
доц. Крижова Ю.П.

Київ - 2020

1. Опис навчальної дисципліни

СУЧАСНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ У ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЯХ

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Доктор філософії	
Спеціальність	181 Харчові технології	
Галузь знань	18 Виробництво та технології	
Освітня наукова програма	Харчові технології	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	-	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	20 год.	
Практичні, семінарські заняття	-	
Лабораторні заняття	20 год.	
Самостійна робота	110 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Обсяг навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 18 Виробництво та технології	Вибіркова
	Спеціальність 181 Харчові технології	
Модулів – 2	Освітньо-наукова програма Харчові технології	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
Індивідуальне завдання – контрольна робота (для заоч. форми навч.)		Семестр
Загальна кількість годин – 150		2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 11	Освітній ступінь доктор філософії	Лекції
		20 год
		Практичні, семінарські
		-
		Лабораторні
		20 год
		Самостійна робота
		110 год
		Індивідуальні завдання:
-		
Вид контролю:		
Залік		

2. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є отримання знань, що необхідні для свідомого, ґрунтовного та змістовного планування і виконання експериментальної частини кваліфікаційної роботи за рахунок використання прогресивних методів дослідження як сировини, так і готового продукту, а також технологічних процесів, результати якої будуть основою наукових і практичних підсумків дисертаційної роботи.

Міждисциплінарні зв'язки дисципліни-пререквізити – дисципліни наукового спрямування. Дисципліни-постреквізити: «Методи наукових досліджень та планування експерименту»; «Фізико-хімічні та біохімічні основи технології переробки м'яса та риби», «Аналітична хімія», «Фізична і колоїдна хімія», «Біохімія».

3. Компетентності та програмні результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми «Харчові технології» здобувачі повинні набути **здатності** отримувати компетентності:

інтегральна:

фокусувати та розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері харчових технологій, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;

загальні:

- планувати, ініціювати та виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження на основі цілісного системного наукового світогляду;

- планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку;

фахові:

- виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері харчових технологій та дотичних до них міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з технічних наук та суміжних галузей;

- формувати структуру кваліфікаційної роботи та рубрикації її змістовного наповнення, планувати та організовувати наукові дослідження, обробляти їх результати, публікувати статті, забезпечувати правовий захист інтелектуальної власності;

- використовувати сучасну лабораторно-інструментальну базу для проведення експериментальних досліджень в обраній сфері харчової науки;

- здійснювати визначення фізико-хімічних, мікробіологічних показників якості, безпечності сировини та готової продукції і контролю технологічного процесу;

- розроблювати та впроваджувати інноваційні технології, застосування функціонально-технологічних інгредієнтів та біологічно-активних речовин.

Здобувачі повинні досягти таких **програмних результатів навчання:**

- професійно виконувати експериментальні дослідження, формулювати власні висновки, пропозиції, рекомендації, які містять елементи наукової новизни і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях;

- планувати та організовувати наукові дослідження, обробляти їх результати, виконувати кваліфікаційну роботу відповідно до встановлених вимог, публікувати статті, забезпечувати правовий захист інтелектуальної власності;

- демонструвати знання та розуміння до основних вимог щодо продовольчої сировини, продуктів харчування з погляду забезпечення їхньої якості й безпечності для людини, зміни у ході технологічного процесу під впливом різних факторів і загальних закономірностей цих перетворень;

- розробляти та впроваджувати інноваційні технології із застосуванням функціонально-технологічних інгредієнтів та біологічно-активних речовин з врахуванням принципів технологічної доцільності і безпечності;

- вільно володіти сучасними методами фізико-хімічних, мікробіологічних показників продовольчої сировини, готової продукції, знати фактори, що впливають на точність результатів аналізів, володіти методами математичної обробки отриманих результатів.

4. Програма та структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість аудиторних годин						
	денна форма						
	Тижні	Усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Оптичні, хімічні та методи атомного спектрального аналізу							
Тема 1. Вступ. Оптичні та хімічні методи аналізу харчових продуктів	1	14	2		2		10
Тема 2. Сутність спектроскопічних методів досліджень. Природа електромагнітних хвиль	2	14	2		2		10
Тема 3. Класифікація та характеристика спектроскопічних методів. Переваги та недоліки спектроскопічних методів дослідження	3	14	2		2		10
Тема 4. Електронна та молекулярна спектроскопії	4	19	2		2		15
Тема 5. Методи молекулярного спектрального аналізу	5	14	2		2		10
Разом за змістовним модулем 1		75	10		10		55
Змістовий модуль 2. Хроматографічні та мікробіологічні методи аналізу							
Тема 6. Атомна адсорбційна та емісійна спектроскопії	6	19	2		2		15
Тема 7. Методи атомного спектрального аналізу	7	14	2		2		10
Тема 8. Магнітні резонансні методи досліджень	8	14	2		2		10
Тема 9. Хроматографічні методи: газова, рідинна, тонкошарова хроматографії	9	14	2		2		10
Тема 10. Полімеразна цепна реакція в дослідженнях якості та безпечності харчових продуктів	10	14	2		2		10
Разом за змістовним модулем 2		75	10		10		55
Усього годин		150	20		20		110

5. Теми лабораторних занять

Таблиця 3

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Перший змістовний модуль		
1	Фундаментальні дослідження щодо встановлення впливу різноманітних речовин на органолептичні, фізико-хімічні та біохімічні показники якості харчових продуктів	4
2	Вивчення фотометричних, спектрометричних та колориметричних методів дослідження	6
Разом по першому змістовному модулю		10
Другий змістовний модуль		
3	Визначення амінокислотного складу сировини та продуктів методом високоефективної рідинної хроматографії (ВЕРХ)	4
4	Визначення жирнокислотного складу жирової фракції харчових продуктів методом газорідинної хроматографії	6
Разом по другому змістовному модулю		10
Усього годин		20

6. Засоби діагностики результатів навчання

Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю.

Поточний контроль полягає у перевірці знань і практичної підготовленості здобувачів з *певної завершеної частини навчальної дисципліни* (змістового модуля), умінь виконання індивідуальних завдань.

Формами поточного контролю є:

- ✓ письмова контрольна робота за темами лекційних занять;
- ✓ виконання і захист лабораторної роботи.

Підсумковий контроль – залік.

7. Контроль та оцінювання результатів навчання

7.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі.

Оцінювання знань здобувача відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 4 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Таблиця 4

Рейтинг здобувача, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис.}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат.}}$

7.2. Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів денної форми навчання (форма підсумкового контролю – залік)

27...30 балів – якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру;

23...26 балів – якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності;

18...22 бали – якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними уміннями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури;

0...17 балів – якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, уміннями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.

8. Рекомендована література

Базова

1. Душечко В.А. Фізико-хімічні методи дослідження: Методи дослідження сировини і матеріалів: Навч. посібник. – К.: Київ. нац. торг-екон ун-т, 2003. – 202с.

2. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – 4-е вид. перероб. і допов. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 240с.
3. Фізична хімія: Підручник /за ред. проф. Манка В.В. – К.: Фірма «ІНКОС», центр навчальної літератури, 2007. – 196с.
4. Основы аналитической химии [Текст] : учебник : в 2 т. Т. 1 / Т. А. Бальшова, Г. Д. Брыкина, А. В. Гармаш и др.; под ред. Ю. А. Золотова. – 5-е изд., стер. М.: Академия, 2012. – 384 с.
5. Аналитическая химия и физико-химические методы анализа [Текст]: учебник : в 2 т. Т. 2 / Н. В. Алов, И. А. Василенко, М. А. Гольдштрах и др.; под ред. А. А. Ищенко. – 2-е изд., испр. – М.: Академия, 2012. – 416 с.
6. Выдра Ф., Штулик К., Юлакова Э. Инверсионная вольтамперометрия. – М.: Мир, 1980. – 278с.
7. Антипова Л.В. Методы исследования мяса и мясных продуктов: учеб / Л.В. Антипова, И.А. Глотова, И.А. Рогов. – Москва, 2001. – 572 с.

Допоміжна

8. Алексеев, В. Н. Курс качественного химического полумикроанализа [Текст] : учебник / В. Н. Алексеев. – 6-е изд. стер. – М.: Альянс, 2012. – 584 с.
9. Основы аналитической химии [Текст] : учебник : в 2 т. Т. 1 / Т. А. Бальшова, Г. Д. Брыкина, А. В. Гармаш и др.; под ред. Ю. А. Золотова. – 5-е изд., стер. – М.: Академия, 2012. – 384 с.
10. Основы аналитической химии [Текст] : учебник : в 2 т. Т. 2 / Т. А. Бальшова, Г. Д. Брыкина, А. В. Гармаш и др.; под ред. Ю. А. Золотова. – 5-е изд., стер. – М.: Академия, 2012. – 416 с.
11. Аналитическая химия и физико-химические методы анализа [Текст] : учебник : в 2 т. Т. 1 / Ю. М. Глубоков, В. А. Головачева, В. И. Дворкин и др.; под ред. А. А. Ищенко. – 2-е изд., испр. – М.: Академия, 2012. – 352 с.
12. Лебухов, В. И. Физико-химические методы исследования [Текст]: учебник / В. И. Лебухов, А. И. Окара, Л. П. Павлюченкова ; под. ред. А. И. Окара. – СПб.: Лань, 2012. – 480 с.
13. Сычев, С. Н. Высокоэффективная жидкостная хроматография : аналитика, физическая химия, распознавание многокомпонентных систем [Текст]: учеб. пособие / С. Н. Сычев, В. А. Гаврилина. – СПб.: Лань, 2013. – 256 с.
14. Ультразвук в аналитической химии [Текст]: Теория и практика: Монография / Ф. А. Чмиленко, А. Н. Бакланов. – Д.: Изд-во Днепропетр. ун-та, 2001. – 264 с.
15. Шляніна, А. В. Практикум з аналітичної хімії [Текст] : навч. посіб. / А. В. Шляніна. – Київ: Медицина, 2010. – 144 с.
16. Манк В.В., Ковалевська Е.І. Спектроскопічні та структурно-механічні методи аналізу. Конспект лекцій. – К: НУХТ, 2002. – 38с.
17. Шкляр М.Ф. Основы научных исследований: учеб. пособие. – Москва, 2013. – 244 с.
18. ГОСТ 30418-96 Методы определения жирнокислотного состава.

19. Айвазов Б.В. Основы газовой хроматографии / Айвазов Б.В. – М.: Высшая школа,1977. - 182 с.

Інформаційні ресурси

20. Інструментальні методи хімічного аналізу. Режим доступу: <https://udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/>

21. Войтко І. І. Інструментальні методи аналізу. Лекції. 2017. Режим доступу: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/30512>. – Назва з екрану.